

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2018. május 9.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot **piros színű tollal kell javítani az alábbiak szerint.**

1. Jó válasz	✓
2. Hiány(osság)	√
3. Nem tartozik a megoldáshoz, túllépi a terjedelmet	[]
4. Hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás egy vonallal)	_____
5. Értelmetlen szöveg; logikai, nyelvhelyességi probléma
(aláhúzás hullámos vonallal)	~~~~~
6. Súlyos helyesírási hiba (aláhúzás két vonallal)	=====

(Súlyos helyesírási hiba:

- a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése,
- az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja,
- kis és nagy kezdőbetű tévesztése,
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása,
- az ly-j tévesztése.)

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó **részpontszámokat** is írja a dolgozatra!

I. Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítási-értékelési útmutatóban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.

Ahol az útmutató egy konkrét feladatnál úgy fogalmaz, hogy *a válasz más megfogalmazásban is elfogadható*, ott minden olyan megoldást el kell fogadni, amely tartalmilag megegyezik a megadott válasszal. Ahol az útmutató egy konkrét feladatnál úgy fogalmaz, hogy *más helyes válasz is elfogadható*, ott bármely olyan választ el kell fogadni, amely szakmailag helyes.

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani, ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza a válaszban elvárt elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet jelöl meg (de nem az összeset), akkor a megoldás sorrendjében kell értékelni.

A **kerettantervekben** szereplő személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.

A javítási-értékelési útmutatótól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem: **0,5 vagy 1 pont** (a javítási-értékelési útmutatóban feltüntetettek szerint)

Rossz válasz: **0 pont**

Hiányzó válasz: **0 pont**

Kizárólag azokra a válaszelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket az útmutató külön is megjelöl.

Az útmutatóban megadott pontszám egy-egy eleme tovább már nem bontható.

A konkrét feladatokban az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni, lehet pl. 3,5 pont.

A feladatok után található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, a **jobb oldali téglalapba kell beírni a vizsgázó által elért pontszámot**.

Az egyszerű, rövid feladatok összpontszámát a feladatlapon utolsó oldalán az összesítő táblázat megfelelő rovataiba be kell írni.

Ha az **egyszerű, rövid feladatok összpontszáma** egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint **egész számra kell kerekíteni** (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).

II. A szöveges feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **három** feladat értékelhető:

- egy **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy komplex feladat.

Az egyetemes és a magyar történelemre vonatkozó **feladatnak különböző** korszakokra kell vonatkoznia.

Az előírásnak nem megfelelő feladatválasztás esetén a következők szerint kell eljárni:

– ha a vizsgázó **három** szöveges (kifejtendő) feladatot oldott meg, de **választása** a korszakok vagy a feladattípusok tekintetében **rossz**, akkor úgy kell értékelni, hogy a legkisebb pontvesztés érje, vagyis mind a három megoldását ki kell javítani és azt a – jó választás szerinti – kettőt, illetve egyet kell figyelembe venni, mely(ek)ben magasabb (össz)pontszámot ért el;

– ha a vizsgázó **háromnál több** szöveges (kifejtendő) feladatot oldott meg, de egyértelműen **jelölte választását** a feladatok előtti táblázatban, akkor a megjelölt feladatok megoldásait kell kijavítani és a pontszámukat figyelembe venni;

– ha a vizsgázó **háromnál több** szöveges (kifejtendő) feladatot oldott meg, és **nem jelölte** egyértelműen **választását** a feladatok előtti táblázatban, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni, vagyis pl. az összes szöveges feladat megoldása esetén a 13., a 16. és a 17. feladat megoldásait kell kijavítani és a pontszámukat figyelembe venni.

Minden megkezdett feladat megoldottnak minősül, ha a tanuló nem jelezte egyértelműen ennek ellenkezőjét.

2. A feladatok értékelése, pontozása

A szöveges feladatok értékelését – az értékelési szempontokat, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat megadó – a **javítási-értékelési útmutató alapján** kell elvégezni. Az egyes szempontok szerint elért pontszámokat a feladatlapon a kipontozott helyek után található táblázatba kell írni, majd ki kell számítani az összpontszámot és az osztószám **(2)** segítségével átszámítani vizsgaponttá. **A vizsgapontokat feladatonként nem kell kerekíteni.**

a) Feladatmegértés

2 pont akkor adandó, ha a vizsgázó az *Eseményeket alakító tényezők...* és az *Ismeretszerzés, a források használata* szempontokra adható pontok legalább felét megszerezte.

1 pont akkor adandó, ha a vizsgázó az *Eseményeket alakító tényezők...* és az *Ismeretszerzés, a források használata* szempontokra adható pontoknak kevesebb mint a felét szerezte meg, de legalább 1 pontot szerzett ezen szempontok valamelyikére.

0 pont akkor adandó, ha a vizsgázó az *Eseményeket alakító tényezők...* és az *Ismeretszerzés, a források használata* szempontokra nem szerzett pontot.

Ha a feladatmegértés pontszáma 0, akkor a feladat összpontszáma is csak 0 lehet.

b) Tájékozódás térben és időben

Az útmutató az ehhez az értékelési szempontozó tartalmi elemeket „T”-vel jelöli.

A rövid esszénél együtt kell pontozni a térbeli és az időbeli elemeket (T), a hosszú esszénél külön (T1 és T2). A komplex esszénél három vagy négy tér- és időbeli elemet kell pontozni (T1, T2, T3 és T4). Amennyiben az útmutató példákat sorol fel, akkor a felsorolt példák közül a megadott számú vagy azoktól eltérő más helyes megoldás(ok) ér(nek) pontot.

2 pont akkor adandó, ha a megadott számú helyes elem szerepel a vizsgázó dolgozatában.

1 pont akkor adandó, ha a megadott számú elem közül legalább egy hiányzik, de legalább egy szerepel.

0 pont akkor adandó, ha nincs helyes térbeli és/vagy időbeli elem.

A rövid esszénél a térbeli és időbeli elemekre maximálisan 1-1 pont, a hosszú és a komplex esszénél 2-2 pont adható.

A komplex feladatok közül az összehasonlító komplex esszénél 2-2 időbeli és térbeli elemért összesen 8 pont adható, a korszakokon átívelő komplex esszénél pedig a feladat témájától függően az időbeli **vagy** a térbeli elemekért 2-2, a másik elemért 2, azaz összesen 6 pont adható. A javító a tanuló megoldásának konkrét helyén egyértelmű jelöléssel jelzi a helyes (✓*Tidő*, illetve ✓*Tér*), illetve a hibás megoldást (aláhúzás).

c) Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása

Az útmutató az ehhez az értékelési szempontozó tartalmi elemeket „K”-val jelöli.

A **rövid esszénél az általános és konkrét történelmi fogalmakra (K1)** 0, 1 vagy 2 pont adható. Az útmutató négy fogalom szakszerű használatát várja el. A megadott fogalmak példaként értelmezendők.

2 pont akkor adandó, ha legalább három szakszerűen használt fogalom van a vizsgázó esszéjében.

1 pont akkor adandó, ha egy vagy két szakszerűen használt fogalom van a vizsgázó esszéjében.

0 pont akkor adandó, ha nincs egy szakszerűen használt fogalom sem a vizsgázó esszéjében.

A javító a tanuló megoldásának konkrét helyén egyértelmű jelöléssel jelzi a helyes (✓), illetve a hibás (aláhúzás) fogalomhasználatot.

A **hosszú és a komplex esszénél külön kell pontozni az ún. általános (K1) és a konkrét (K2) történelmi fogalmakat.** A 0, 1, illetve 2 pont a rövid esszénél említett elvek szerint adható, s a vizsgázó megoldását is ugyanolyan jelöléssel kell ellátni.

A **szövegalkotás minőségére és a nyelvhelyességre** a rövid (**K2**) és a hosszú, illetve a komplex esszénél (**K3**) is 0, 1 vagy 2 pont adható.

2 pont akkor adandó, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, logikusan szerkesztett szöveg, melyben nincs egynél több súlyos nyelvhelyességi vagy súlyos helyesírási hiba.
1 pont akkor adandó, ha a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos, vagy ha több nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát tartalmaz.
0 pont akkor adandó, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok, vagy ha a szövegben sok súlyos nyelvhelyességi és súlyos helyesírási hiba van.

d) Ismeretszerzés, a források használata, eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

Az *Ismeretszerzés, a források használata* (az útmutatóban „F”-vel jelölve) és az *Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás* (az útmutatóban „E”-vel jelölve) értékelési szempontok pontozása azonos elvek alapján történik. A tartalmi válaszelemek két részből állnak: valamilyen tény **rögzítése** és ehhez kapcsolódó **megállapítás** (bármilyen ok-okozati vagy egyéb, a rögzített állításhoz kapcsolódó összefüggés). A tartalmi elemeknél zárójelben szereplő példák (a „pl.” rövidítéssel kezdődő tartalmi elemek) azt jelzik, hogy az ott **felsoroltak bármelyike, illetve azokon kívül más helyes válaszelem is elfogadható**. A példák közül tehát elég egyet leírni a maximális pontszám eléréséhez. A rövid és hosszú feladatoknál, illetve a korszakokon átívelő komplex esszénél egy helyes elem rögzítésére 1 pont, a hozzá tartozó helyes megállapításra 2 pont jár (a megállapításra 1 pont is adható, amennyiben a vizsgázó megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő vagy pontatlan); az összehasonlító komplex esszé minden egyes elemzése háromelemű: a két összehasonlítandó forrás, illetve eseményeket alakító tényező kapcsán elvégzett rögzítésért 1-1 pont, a hozzájuk tartozó megállapításért pedig 2 (illetve 1) pont jár az alábbiak szerint:

A rövid, a hosszú és a korszakokon átívelő komplex esszéknél:

3 pont akkor adandó, ha a vizsgázó helyesen rögzített egy tényt, és hozzá kapcsolódó helyes megállapítást tett.
2 pont akkor adandó, ha a vizsgázó nem rögzített helyesen tényt, de helyes megállapítást tett, vagy ha helyesen rögzített egy tényt, de a megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő, pontatlan.
1 pont akkor adandó, ha a vizsgázó helyesen rögzített egy tényt, de nem tett megállapítást, vagy ha nem rögzített helyesen tényt, és a megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő, pontatlan.
0 pont akkor adandó, ha a vizsgázó nem rögzített helyesen tényt, és helyes megállapítást sem tett.

Az összehasonlító komplex esszéknél:

4 pont akkor adandó, ha a vizsgázó mindkét forrás alapján helyesen rögzített egy-egy tényt, és hozzájuk kapcsolódó helyes megállapítást tett.
3 pont akkor adandó, ha a vizsgázó csak az egyik forrásból rögzített helyesen tényt, de helyes megállapítást tett, vagy ha mindkét forrás alapján helyesen rögzített egy-egy tényt, de a megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő, pontatlan.
2 pont akkor adandó, ha a vizsgázó mindkét forrás alapján helyesen rögzített egy-egy tényt, de nem tett helyes megállapítást, vagy ha csak az egyik forrásból rögzített helyesen tényt, és a megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő, pontatlan, vagy ha egyik forrásból sem rögzített tényt, de helyes megállapítást tett.

<p>1 pont akkor adandó, ha a vizsgázó csak az egyik forrásból rögzített helyesen tényt, és nem tett helyes megállapítást, vagy ha egyik forrásból sem rögzített helyesen tényt, és a megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő, pontatlan.</p>
--

<p>0 pont akkor adandó, ha a vizsgázó nem rögzített helyesen tényt, és helyes megállapítást sem tett.</p>
--

Egy-egy ismeret vagy összefüggés több helyen is szerepelhet példaként az útmutatóban, de minden elemre csak egy szempontnál adható pont.

A javító az esszé konkrét helyén egyértelmű jelöléssel (pl. ✓F1 ha az egyik elem található meg az adott szövegrészben; ✓✓F1 ha a rögzítés és a megállapítás is megtalálható az adott szövegrészben; ✓F1 és ✓F1 külön jelölve, ha a rögzítés és megállapítás nem közvetlenül egymás után található meg, hanem az esszé két különböző részén) jelzi a helyes, illetve – aláhúzással – a hibás megoldásokat.

Ugyanígy kell jelölni az eseményeket alakító tényezőkre adott részpontokat (pl. ✓E1).

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat – rövid feladatoknál 2-3 sorban, hosszú, illetve komplex feladatoknál 4-5 sorban – befejezhető, és az abban szereplő válaszelemek is értékelhetők. A további sorokban szereplő válaszelemek nem értékelhetők.

4. A szöveges feladatok pontszámainak összesítése

A részletes javítás elvégzése után összegezni kell a részpontszámokat, majd ezt a feladatonkénti összpontszámot az osztószám (2) segítségével át kell számítani vizsgaponttá. A vizsgapontokat feladatonként nem kell kerekíteni! A feladatonkénti vizsgapontokat a feladatsor hátlapján levő táblázatba át kell vezetni, majd ott összesíteni.

Ha ez az összpontszám

- egész szám, akkor nincs teendő;
- törtszám, akkor a matematika szabályai szerint egész számra kell kerekíteni (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).

III. A feladatlapon összpontszámának megállapítása

Az I. és a II. összetevőben elért (adott esetben egész számra kerekített) pontszámokat összegezni kell.

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK
1. Athéni demokrácia (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

Intézmény vagy tisztség	Ábrarészlet sorszáma	Meghatározás betűjele
a) sztratégosz	3.	B
b) népgyűlés	5.	F
c) esküdtbíróóság	1.	A
d) cserépszavazás	6.	C

2. A középkor kultúrája (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

A középkor virágkora: A, D, H

A humanizmus és reneszánsz időszaka: B, C, E, F, G

*(A helyes válaszok más sorrendben is elfogadhatóak.)***3. I. (Szent) László (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)**

a) A, D

b)

Rendelkezés célja	Forrásrészlet betűjele
a magántulajdon védelme	C
az önbíráskodás megakadályozása	B
a pogányság tiltása	A
az egyház jövedelmének biztosítása	F

4. Kora újkori Anglia (Összesen 7 pont.)

a) 2. (0,5 pont)

b) 3. (0,5 pont)

c) Legyenek jogosultak bármiféle fajta földbirtokok, javadalmak, kiváltságok, joghatóság és örökségek megszerzésére, birtoklására és élvezetére. (0,5 pont)

d) monopólium (0,5 pont)

e) I. Erzsébet (0,5 pont)

f) (háború esetén) hajókat kapott; pénzt / jövedelmet kapott; *(A válaszok fordított sorrendben és más megfogalmazásban is elfogadhatók.)* (Elemenként 0,5 pont.)g) Mert Európában nem készültek hasonló értékű luxuscikkek. / Mert az ázsiai országok nem fogadtak el európai árukat. *(Más hasonló értelmű válasz is elfogadható.)* (1 pont)

h) 4., 6., 7. (Elemenként 0,5 pont.)

i) 1. (1 pont)

5. Mária Terézia oktatási rendelete (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

Iskolatípus	Forrásrészletek betűjele
a) Népiskola: alsószintű, elemi oktatást nyújtó intézmény, hatéves kortól négy éven át, melynek célja az alapvető készségek elsajátítása.	C
b) Grammatikai (vagy latin) iskola: a tizedik életévüket betöltő diákok számára hároméves képzést nyújtó intézmény.	B
c) Gimnázium: kétéves humán képzést nyújtó intézmény.	D
d) Akadémia: olyan intézmény, ahol lehetőség nyílt a gimnáziumi tanulmányok folytatására bölcséleti és jogi területen.	A

e) Tisztességes / becsületos polgárokat neveljenek. *vagy* Államhoz / királyhoz hű alattvalót neveljenek. *vagy* Szorgalmas polgárt neveljenek. *(A válaszok közül bármelyik kettő más sorrendben és hasonló megfogalmazásban is elfogadható.)*

f) Társadalmi réteg: jobbágyság / parasztság

Idézet: „mezei gazdálkodásban” (való alkalmazásra készítenek fel)

6. Az egészséges Németország (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

a)

1.	2.	3.	4.
B	A	D	C

b) Olasz Királyság / Olaszország

c) Féltette vezető szerepét a kontinensen. / Tartott attól, hogy egy nála erősebb állam jön létre. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

7. A reformkori országgyűlések (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

a) (nemesi) (vár)megyék

b) főnemesek / főnemesség *vagy* főurak *vagy* mágnások *vagy* arisztokraták / arisztokrácia

c) Kevés szavazattal rendelkeztek, ezért nem volt befolyásuk a politikai ügyekre. *vagy* A szavazatok túlnyomó többségét a megyei követek birtokolták, a kérdéseket általában ők döntötték el. *(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.)*

d) népképviselő(i) országgyűlés / rendszer) *vagy* cenzusos választójog

8. New Deal (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

a) Megtiltották a betétek kivételét a bankokból.

b) Hogy elkerüljék a bankcsődöt / Hogy megvédjék a megtakarításokat. / Hogy ne egyszerre vegye ki minden betétes a pénzét. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

c) munkanélküliség

d) erdőtelepítés, folyószabályozás, csatornaépítés, gátépítés, infrastruktúra-fejlesztés, útépítés *(Bármely más helyes, konkrét válasz elfogadható.)*

e) Mert tovább csökkentette volna a termékek árát. / Mert eleve a túltermelés volt a probléma. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

f) szakszervezet

g) Növeli a keresletet / vásárlóerőt / fogyasztást. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

h) Csökkenti a munkanélküliséget. / Csökkenti a túltermelést. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

9. Német megszállás, nyilasuralom (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

- a) 2.
b) 1.
c) 3.
d) 3.

Állítás	Betűjel(ek)	
e) Magyarország védelmére (is) buzdít.	A	C
f) Társadalmi forradalomra (is) utal.	A	
g) Nyilasellenes plakát	B	

10. Jugoszlávia szétesése (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

Sorszám	Vallás / felekezet	Népcsoport
1.	a) görögkeleti / ortodox	d) szerb
2.	b) (római) katolikus	e) horvát
3.	c) muzulmán / muszlim / iszlám	f) bosnyák

- g) Bosznia(-Hercegovina)
h) Szerbia

11. 1956-os forradalom és szabadságharc (Összesen 4 pont.)

a)

1.	2.	3.
C	B	A

(A helyes sorrend 1 pont.)

b) szuezi válság (Elfogadható még: második arab–izraeli háború.) (1 pont)

c) 3., 4. (Elemenként 0,5 pont.)

d) Az ENSZ nem nyújtott (tényleges / hatékony) segítséget. vagy Az ENSZ késve hozott határozatot. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

12. Vállalkozások (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)

Vállalkozási forma	Felelősség	Törzstőke	Alapítás	Tőkebevonás
közkereseti társaság (kkt.)	2.	5.	8.	9.
betéti társaság (bt.)	3.			
korlátolt felelősségű társaság (kft.)	1.	4.	7.	
részvénytársaság (rt.)		6.		10.

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**13. Iszlám vallás****(rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Mohamed szerepét mutatja be az iszlám kialakulásában. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy az iszlám a VII. században keletkezett / a muzulmán időszámítása kezdete 622, és a vallás szent helye Mekka.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. keresztény, zsidó, próféta, Korán.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzít egy lényeges tényt az első kép alapján (pl. Mohamedhez köthető a Kába-kő tisztelete; a Kába-követ már az iszlám előtt is tisztelték), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Mohamed / az iszlám átvette az arab törzsi vallás egyes elemeit; Mohamed rendelte el a mekkai zarándoklatot / a mekkai zarándoklat iszlám vallási előírás).	0–3
	F2 Rögzít egy lényeges tényt a második kép alapján (pl. együtt ábrázolják Jézust és Mohamedet / ószövetségi és újszövetségi alakokat / zsidó, keresztény és muzulmán vallási vezetőket), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Mohamed ismerte a zsidó és keresztény vallás tanításait; az iszlám gyökerei a zsidó és keresztény vallásig nyúlnak vissza; az iszlám elismeri a zsidó és keresztény prófétákat; Mohamedet tartják az utolsó prófétának; az iszlám magát a zsidó és keresztény vallás betetőzésének tartja).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzít egy tényt Mohamed életével / az iszlám megalapításával kapcsolatban (pl. Mohamed kereskedő volt; látomások hatására kezdett tanítani; elítélte a túlzott vagyont; egységet hirdetett; Mekkában kezdett működni), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. utazásai során ismerkedett meg az egyistenhívő vallásokkal; tanításait követői jegyezték le; kezdetben a szegények támogatták; felülemelkedett a törzsi ellentéteken; Medinába kellett menekülnie).	0–3
	E2 Rögzít egy lényeges tényt a Koránnal kapcsolatban (pl. az iszlám szent könyve; egy angyal nyújtotta át Mohamednek a kinyilatkoztatást; a Koránt Isten / Allah szavának tartják; Mohamed prófétaként Isten akaratát közvetíti), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ez tartalmazza az ún. öt pillért; ez az iszlám jog alapja) vagy megnevez / ismertet az öt pillér közül további kettőt.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		10

14. Európai Unió		(rövid)
Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az Unió tagállamai közt a költségvetésről és a nemzeti szuverenitás és a külpolitika kérdésköréről folyó vitát mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy az EU 1992-ben alakult meg, és érvelése során példákat hoz a tagállamok csoportjaira (nettó befizetők és részesülők, agrártámogatottak stb.).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. költségvetés, támogatások, külpolitika, függetlenség / szuverenitás.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzít egy lényeges tény a kördiagram alapján (pl. az agrártámogatások teszik ki a legnagyobb összeget; jelentősek a gazdasági kohézióra – és a versenyképességre – költött összegek is), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a kis agrárszektorral rendelkező országoknak ez hátrányos; sokan követelik az agrártámogatások csökkentését; az új tagállamok egy ideig csökkentett támogatást kaptak; a kohéziós alapokból a szegényebb tagállamok részesülnek).	0–3
	F2 Rögzíti a szöveg lényegét (a közös biztonságpolitikához a tagállamok biztosítják a katonai eszközöket), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ez az érdekellentét miatt gyakran megbénul; a tagállamok nem feltétlenül érdekeltek a katonai képességek növelésében; az EU-nak nincs saját katonai ereje; megemlíti egy konkrét vitát / kudarcot).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy vita van a nettó befizető és részesedő tagállamok között, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. előbbiek a költségvetés csökkentésében, utóbbiak a növelésében érdekeltek; előbbiek – zömmel – a régi / fejlett tagállamok, utóbbiak az új / szegényebb tagállamok; Magyarország az utóbbi csoportba tartozik).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy vita van a közös intézményeknek átadandó jogkörökről, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezt a szuverenitás / függetlenség feladásaként / veszélyeztetéseként is értelmezik; nem alakult ki közös európai nemzeti identitás; a közös intézmények demokratikus kontrollja nem teljesen megoldott).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		10

15. Hunyadi Mátyás		(hosszú)
Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Mátyás uralkodói jövedelmeit ismerteti és elemzi. A válasz lényegre törően mutatja be az uralkodói kiadásokat. Az elemzés feltárja Mátyás jövedelmeinek kiemelkedő mivoltát. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti, hogy Mátyás 1458–90 között uralkodott.	0–2
	T2 Rögzíti a téma valamely térbeli elemét (pl. uralkodói székhelyek Visegrádon és Budán, jelentős végvárok pl. Nándorfehérvár, bányavidékek a Felvidéken, sókitermelés Erdélyben, elsősorban nyugat-északnyugat irányú kereskedelem).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. király, regálé, birtok, adó.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. rendkívüli hadiadó, fekete sereg, Corvina, végvárrendszer / végvár vonal.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a kapuadó / füstpénz fizetésének módját (pl. telek és családszám alapján fizették), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. egyben növelte a kapuadó / füstpénz összegét; a változtatással növelte a bevételeit; egyben megszüntette a korábbi mentességeket; ezt az adót a pénzverés fedezetére szedték / I. Károly vezette be).	0–3
	F2 Rögzíti, hogy a Hunyadi-család jelentős birtokokkal rendelkezett (az ország délkeleti részén), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Hunyadi János a legjelentősebb báró / nagybirtokos volt; ehhez járultak még – a már csekélyebb méretű – királyi birtokok; az ebből származó jövedelem mégsem volt jelentős; főleg terményjövedelem származott belőle).	0–3
	F3 Rögzíti, hogy Magyarország déli határán végvárok épültek, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a török veszély miatt volt rá szükség; kettős végvár vonal alakult ki; ez váltotta fel / egészítette ki az ütközőállamok rendszerét; Mátyás a végvárrendszer kiegészítésére törekedett).	0–3
	F4 Rögzíti az ábra valamely lényegi elemét (pl. létrejött a kincstartóság; állandó bírói fórumok létesültek; polgárok / jobbágyok is hivatalt szerezhettek), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Mátyás fizetett hivatalnokokat alkalmazott; központosított hatalmának támaszai voltak ezek az intézmények).	0–3

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaköz-pontú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy jövedelmeinek felét / jelentős részét a rendkívüli hadiadó adta, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. évente beszedte; a legjelentősebb jobbágyi adó volt; a török fenyegetéssel indokolta beszédését).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy állandó zsoldoshadsereget tartott fenn (fekete sereg), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezzel is erősítette központosított hatalmát; nyugati hódításokra használta; modern szerkezetű / fegyverzetű hadsereg volt).	0–3
	E3 Rögzíti, hogy reneszánsz udvart tartott fenn, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. palota építése Visegrádon / Budán; humanista tudósok foglalkoztatása; feleségének / Beatrixnek a hatása; Corvina könyvtár létesítése; a királyi udvar reprezentációs célokat is szolgált).	0–3
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		36
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18

16. Dualizmus kori Budapest**(hosszú)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a társadalom és az életmód jellemző változásait mutatja be a dualizmus kori Budapesten. Ismerteti a város növekedésével összefüggő társadalmi változásokat. Rámutat a modernizáció jellemző vonásaira, mozgatórugóira. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti a dualizmus korának időbeli határait (1867–1918) <i>vagy</i> a főváros egyesítésének évszámát (1873).	0–2
	T2 Rögzíti a téma valamely térbeli összefüggését (pl. vidékről sokan költöztek Budapestre, eltérő funkciójú városrészek alakultak ki, főként Pest növekedése volt gyors).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. polgár, főváros, közlekedés / csatornázás.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. ipari forradalom / tőkés termelés, városiasodás, asszimiláció.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a forrás lényegét (a magyar anyanyelvűek aránya nőtt / a nemzetiségiek aránya csökkent), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. asszimiláció zajlott; a városba beköltözők körében magasabb volt a magyarok aránya).	0–3
	F2 Rögzíti a polgári lakások egy lényeges jellemzőjét a forrás alapján (pl. többszobás lakások voltak; a nagypolgári lakásokban elkülönült a magán- és a reprezentatív lakrész / voltak reprezentációt szolgáló helyiségek is; cselédet tartottak; volt	0–3

	fürdőszoba és WC), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az alsóbb emeleten voltak a tágasabb / komfortosabb lakások; számos bérház épült; a tőkés termelés kibontakozásával megerősödött a polgárság / terjedt a polgári életforma; elkezdtek kiépíteni a vízvezeték- és csatornahálózatot).	
	F3 Rögzít egy lényeges tény a kép alapján (pl. áruházak épültek; az áruházban tömegek vásároltak; a Párisi Nagyáruház többemeletes volt), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a háttérben a tömegtermelés kibontakozása állt; a kereslet növekedése a középosztály erősödését mutatja; a kereskedelem jövedelmező vállalkozás volt).	0–3
	F4 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a bűnözés / a spekuláció terjedése; gyorsan növekvő városrészek), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a bűnözés terjedésének háttérben a nyomor állt; az építkezés jövedelmező / kockázatos vállalkozás volt).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy Budapest lakossága a korszakban jelentősen nőtt, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a korszakra jellemző a városiasodás / polgárosodás; Budapest kiemelkedően a legnagyobb városa volt Magyarországnak; a munkalehetőség vonzott sokakat a fővárosba).	0–3
	E2 Rögzít egy tény az infrastruktúra fejlődésére vonatkozóan (pl. megjelentek a villamosok; megépült a földalatti; egyre több volt a kövezett út; megkezdődött a vízvezeték / csatornahálózat / közvilágítás kiépítése), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a város növekedése miatt vált szükségessé a közlekedés fejlesztése; a technikai modernizáció tette lehetővé a közlekedés fejlesztését; komfortosabbá váltak a lakások; az építkezések munkaerőt vonzottak a fővárosba).	0–3
	E3 Rögzít egy tény a szórakozási lehetőségek bővülésére vonatkozóan (pl. terjedt a sportolás szokása; egyre több színház / kávéház nyílt; megjelent a mozi; terjedt az újságolvasás szokása), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. sportklubok jöttek létre; a színházak / kávéházak a polgári életforma jellegzetes színterei voltak; Budapest / a kávéház a kulturális élet központja volt; a mozi megjelenése a technikai fejlődés következménye volt; némafilmek készültek; az újságolvasás terjedésének háttérben az iskolázottság növekedése / az olcsó lapok megjelenése állt).	0–3
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		36
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18

17. Magyarországi jobbágyság (komplex – korszakokon átívelő)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a jobbágykérdés történetét mutatja be a felvilágosult abszolutizmus idején és a reformkorban a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzít legalább két lényeges dátumot a felvilágosult abszolutizmus korából (pl. Mária Terézia uralkodása: 1740–80, urbárium: 1767, II. József uralkodása: 1780–90, jobbágyrendelet: 1785).	0–2
	T2 Rögzít legalább két lényeges dátumot a reformkorból (pl. a Hitel kiadása: 1830, a reformkor időszaka: 1830/32–1848, az 1832–36-os országgyűlés, az 1839–40-es országgyűlés, az áprilisi törvények: 1848).	0–2
	T3 Rögzíti a téma valamely térbeli jellemzőjét (pl. Magyarország a Habsburg Birodalom része, dunántúli parasztmozgalom, erdélyi parasztfelkelés, felvidéki koleralázadás, Pozsony az országgyűlések színtere).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. (örökös) jobbágyság, zsellér, robot / kilenced, jobbágytelek.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. úrbéri rendelet, jobbágyrendelet, önkéntes örökváltság, kötelező örökváltság.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti az úrbéri rendelet valamely lényegi elemét (pl. a rendelet alapján rögzíteni kellett a jobbágyi terheket / a telki állományt), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (ez megakadályozta a jobbágyi terhek növelését / a jobbágytelkek méretének csökkentését; a nemesség visszautasította a törvényi szabályozást, ezért adott ki Mária Terézia rendeletet; oka részben a dunántúli parasztmozgalom volt; célja az állami adóalap védelme volt).	0–3
	F2 Rögzíti a jobbágyrendelet valamely lényegi elemét (pl. megszüntette az örökös jobbágyságot / szabad költözést engedett a jobbágyoknak; szabad pályaválasztást engedett a jobbágyoknak; ingóságokkal szabadon rendelkezettek a jobbágyok), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. jelentősen csökkentette a jobbágyok kiszolgáltatottságát; nem jelentett jobbágyfelszabadítást; oka részben az erdélyi parasztfelkelés volt; célja az ország gazdasági fejlődésének elősegítése volt; II. József felvilágosult szemléletét tükrözte).	0–3
	F3 Rögzíti a táblázat adatainak lényegét (pl. a korszakban csökkent az átlagos telki állomány; növekedett a zsellérek aránya), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a folyamat oka a népesség növekedése / a telekaprózódás volt; emiatt növekedett a jobbágyi elégedetlenség).	0–3

	F4 Rögzíti Széchenyi álláspontját (pl. a robot gazdaságtalan / a bérmunka sokkal gazdaságosabb), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezzel Széchenyi a robot / a jobbágyrendszer eltörlése mellett érvel; a Hitelben kifejtett gondolatai indították el a reformmozgalmat).	0–3
	F5 Rögzíti Kossuth álláspontját (pl. a jobbágyok nem képesek magukat megváltani; mindenképpen el kell törölni a jobbágyrendszert; a cél az érdekegyesítés / a nemzeti egység), és megállapítja, hogy Kossuth kötelező örökváltságot javasolt állami kártalanítással.	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1 Rögzít egy lényeges tény a jobbágyság helyzetére vonatkozóan (pl. az egész korszakban a jobbágyság a legnépesebb társadalmi réteg; a földesúrnak kilenceddel és robottal tartoztak; a telki állomány és a közös területek használati jogával rendelkeztek; ők voltak elsősorban az állami adók fizetői), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a jobbágyrendszer ekkor már csak Közép- / Kelet-Európára volt jellemző; a gazdasági fejlődés gátja volt; ellentétes volt a felvilágosodás / a liberalizmus / a nacionalizmus eszméivel).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy a nemesség a XVIII. században akadályozta a reformokat, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az uralkodók az állami adóalapot akarták védeni / bővíteni; a nemesség magánjogi viszonyt tekintette a jobbágyságot; az uralkodók rendeleti úton / a rendi országgyűlés nélkül szabályozták a kérdést; a jobbágyrendszer fenntartása volt a gazdasági lemaradás egyik oka).	0–3
	E3 Rögzíti az önkéntes örökváltsággal kapcsolatos országgyűlési vitát, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezt a koleralázadás tette különösen aktuálissá; ennek során formálódott ki a liberális ellenzék; az uralkodó ellenállt a reformok bevezetésének; ezzel akarták a jobbágyságot is szabadsághoz és tulajdonhoz juttatni / beemelni a nemzetbe).	0–3
	E4 Rögzíti az önkéntes örökváltság elfogadását, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az örökváltság a jobbági terhek örökre szóló, egy összegben való megváltását jelenti; végeredményben a jobbágyok nem voltak képesek megváltani magukat; az Ellenzéki Nyilatkozat már a kötelező örökváltságot követeli; a kötelező örökváltságot az áprilisi törvények tartalmazzák).	0–3
	E5 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22

18. A keleti és nyugati blokk (komplex – összehasonlító)

Szempontok	Műveletek tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a keleti és a nyugati blokk jellemzőit mutatja be a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti a kétpólusú világrend kezdetét (pl. a szovjet megszállás: 1945, a kommunista hatalomátvétel / a hidegháború: 1947 / 1948 / 1949).	0–2
	T2 Rögzíti a kétpólusú világrend végét (rendszerváltások: 1989 / 1990, a Szovjetunió összeomlása: 1991).	0–2
	T3 Rögzíti, hogy a keleti blokk a Szovjetuniót és kelet- / közép-európai csatlósait jelentette.	0–2
	T4 Rögzíti, hogy a nyugati blokk az Amerikai Egyesült Államokat és nyugat-európai szövetségeseit jelentette.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. kétpólusú világ, hidegháború, piacgazdaság, tervgazdaság / tervgazdálkodás / tervutasításos rendszer.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. NATO, Varsói Szerződés, KGST, EGK / Közös Piac / európai integráció.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti az NDK alkotmányának valamely sajátosságát (pl. formálisan elismeri az emberi jogokat; demokráciára hivatkozva korlátozza a politikai véleménynyilvánítást), rögzíti az NSZK alaptörvényének valamely sajátosságát (pl. elismeri és védi az emberi jogokat; a felvilágosodás örökségéhez kötődik), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. az emberi jogok a valóságban csak Nyugaton érvényesültek; Keleten a valóságban korlátozták az emberi jogokat – az elnyomás / az imperializmus elleni harcra hivatkozva).	0–4
	F2 Rögzíti a KGST-kereskedelem valamely sajátosságát (pl. a közép-európai államok gépeket, míg a Szovjetunió nyersanyagot szállított; alapvetően kétoldalú kapcsolatok voltak a Szovjetunió és a kisebb tagállamok között), rögzíti a Közös Piac célkitűzéseit (pl. közös vámterület kiépítése; a négy szabadság megvalósítása; a piaci viszonyok megőrzése a nagyobb térségen belül), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. a KGST-n belül közvetlen árucseré / barterkereskedelem folyt, míg a Közös Piacon belül fennmaradt a piaci verseny; a KGST-kereskedelem nem ösztönzött a növekedésre / fejlesztésre, míg a Közös Piac gazdasági fejlődést eredményezett).	0–4
	F3 Rögzíti a Szovjetunió fölényét a (szárazföldről indítható) interkontinentális és közép-hatótávolságú atomfegyverek terén, rögzíti az USA fölényét a tengeralattjárókról és repülőkről indítható atomfegyverek terén, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. az egész korszakban kiélezett fegyverkezési verseny folyt a két blokk / szuperhatalom között);	0–4

	a nukleáris fegyverkezési verseny célja az elrettentés volt; az Egyesült Államok a hagyományos fegyverek terén is tengeri és légi, míg a Szovjetunió szárazföldi fölényrel rendelkezett; a fegyverkezési verseny költségei a Szovjetuniót sokkal jobban megviselték).	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy a keleti blokk országai kommunista / egypárti diktatúrák voltak, rögzíti, hogy a nyugati blokk országai (többpárti) demokráciák voltak, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. Nyugaton érvényesült a hatalommegosztás elve, Keleten a pártvezetés kezében összpontosult a hatalom; Nyugaton szabad választások voltak több párt részvételével, Keleten a választások formálisak voltak; Nyugaton független igazságszolgáltatás működött, Keleten az igazságszolgáltatás a lakosság megfélemlítésének eszköze volt).	0–4
	E2 Rögzíti, hogy a keleti blokk országaiban bevezették a tervgazdaságot, rögzíti, hogy a nyugati blokk országaiban fennmaradt a piacgazdaság / helyreállították a piacgazdaságot, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. Keleten a termelést és a fogyasztást is megtervezték, Nyugaton ezt a piaci verseny alakította; a tervgazdaság merevsége / hibái gazdasági lemaradáshoz vezettek, a piacgazdaság biztosította a technikai / gazdasági fejlődést; a tervgazdaságokban az állami tulajdon vált uralkodóvá, a piacgazdaságokban a magántulajdon maradt az).	0–4
	E3 Rögzíti, hogy a nyugati blokk katonai szövetsége volt a NATO, rögzíti, hogy a keleti blokk katonai szövetsége volt a Varsói Szerződés, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. a NATO célja a szovjet fenyegetés elhárítása volt amerikai segítséggel, a míg Varsói Szerződés a Szovjetunió eszköze volt csatlósai ellenőrzésére; a NATO rögtön a hidegháború kezdetén megalakult, míg a Varsói Szerződést csak később hozták létre – az NSZK újrafelfegyverzése / az osztrák államszerződés aláírása / a közép-európai csatlósok megszállásának legalizálása miatt).	0–4
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0–4
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

2. feladat: egykor.hu, muveszet21.blogspot.com, panoramio.com, teladoiofirenze.it, xfree.hu

9. feladat: mult-kor.hu, vs.hu, hvg.hu, hu.wikipedia.org, guerre72.rssing.com, jobbklikk.hu, grofjardanhazy.tumblr.com

13. feladat: historiaetgeografia2.wordpress.com, tarekfatah.com

16. feladat: Budapest története IV. Szerk. Vörös Károly. Bp. 1978.; Hanák Péter: A Kert és a Műhely. Bp. 1999.; <http://mrfoster.blog.hu/tags/egyedi>; Perényi Roland: A bűn nyomában.

A budapesti bűnözés társadalomtörténete 1896–1914.